

LIKESTILLING, MANGFOLD OG TRAKASSERING I MARITIM NÆRING

INTRODUKSJON

Likestilling betyr at alle personer skal ha like rettigheter og muligheter i samfunnet, uavhengig av blant annet kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion. Ved å oppnå likestilling kan vi også legge til rette for mangfold, som handler om at det i en gruppe mennesker kan være mange forskjeller og ulikheter.

Hvorfor skal vi bruke tid på likestilling og mangfold i den maritime næringen? Når det er rom for mangfold på arbeidsplassen, har det en positiv effekt på arbeidsmiljøet. For sjøfolk, som arbeider og bor tett sammen, er et godt miljø essensielt for å sikre trivsel og produktivitet. Ikke minst er det viktig for stabilitet i besetningen, rekruttering og omdømme. Derfor har likestilling innen den maritime næringen fått stort fokus både nasjonalt og internasjonalt. Men i det som tradisjonelt sett har vært og er en mannsdominert næring, har det vist seg krevende å få til en kjønnsbalanse på sjøen, noe som gir utfordringer knyttet til likestilling, mangfold og inkludering. For de fleste sektorene i den maritime næringen er det stort fokus på rekruttering, siden man forventer at det blir mangel på arbeidskraft fremover, og næringen har behov for kompetente folk fra hele arbeidsstyrken – både kvinner og menn.

Utfordringene knyttet til likestilling, mangfold og kjønnsbalanse må ses i sammenheng med at kvinner ofte er minoriteter på arbeidsplassen og at arbeidsplassen er mer tilpasset menn. Det rapporteres om utfordringer knyttet til arbeidsmiljø, holdninger, trakassering, tilpasning av utstyr, den praktiske utformingen av arbeidsplassen, arbeidsvilkår og betingelser. Spesielt problematisk er det at en høyere andel kvinner sammenlignet med menn rapporterer om trakassering og seksuell trakassering, og at varslingsinternt i rederiene oppleves som utfordrende. For likestillingen og rekrutteringen er det avgjørende at kvinner som allerede jobber i næringen opplever den som et trygt sted å jobbe.

Myndighetene og næringslivet har startet arbeidet med rekruttering og tilrettelegging for å skape en kjønnsbalanse, men det er også et ønske at de marine utdanningsinstitusjonene skal gjøre det samme. I rapporten "Sikkerhet for alle" (2025) konkluderer man med at «Kompetanse om mangfold, likestilling og arbeidsmiljø bør systematisk bygges opp slik at næringen vil kunne være bedre i stand til å møte utfordringene med arbeidsmiljø og sikkerhet.» En kompetanse man bør begynne å bygge allerede under utdanningen. Fagskolen bør også ha et eget fokus på likestilling, mangfold og trakassering, da det i likhet med næringen er få kvinner som velger å ta de maritime utdanningene. Ser man på utviklingen de siste 10 årene, har man hatt en marginal oppgang i antall kvinnelige studenter, men ikke nok til at man kan kalle det en kjønnsbalanse. I tillegg er det flere tidligere kvinnelige studenter som rapporterer om vanskelige forhold under studietiden med kun 1-2 jenter i klassen.

Det er i tillegg satt i gang et arbeid med internasjonale konvensjoner for å ha mer fokus på trakassering og mobbing under utdanningene. Dette arbeidet forventes å være ferdig i 2026.

INNHold I LÆRINGSPLATTFORMEN

VIDEOPRESENTASJONER

Her finner du videoer av presentasjoner med temaene:

- ❖ Likestilling i maritim næring
- ❖ Trakassering og mobbing i maritim næring

Presentasjonene finnes både som ferdige innspillinger og som redigerbare filer i PowerPoint. Bruk de som de til egenlæring og undervisning, eller som et grunnlag til å lage egne presentasjoner.

LÆRINGSRESSURSER

Her finner du en oversikt over læringsressurser som tar opp temaene likestilling, mangfold og trakassering i maritim næring. Faglitteraturen inkluderer rapporter og spørreundersøkelser som viser status for likestilling i maritim næring og utbredelsen av mobbing og trakassering. Du finner også regjeringens likestillingsstrategi og samarbeidsavtale for likestilling i maritim næring, samt stortingsmeldingen om seksuell trakassering. Det er samlet en oversikt over ulike nettsider med informasjon og verktøy som kan tas i bruk i undervisningen, relevant regelverk og andre undervisningsopplegg som er laget for maritim næring.

LÆRINGSAKTIVITETER

Her vil du finne læringsaktiviteter i form av case- og diskusjonsoppgaver. Det er konkrete eksempler på oppgaver som kan brukes slik de er eller tilpasses ditt undervisningsopplegg, samt henvisninger til oppgaver som ligger ute tilgjengelig for alle. I de fleste læringsaktivitetene ligger det også forslag til litteratur som kan brukes.

